HINT

historisch institutioneel tijdschrift

HINTERVIEW
MAAIKE VAN BERKEL

ATLANTIS
VERZONKEN STAD

INTERPRETATIE VAN
KOMKOMMERS

MYTHES EN SAGEN

NUMMER 5 - 2016

HINTRODUCTIE

Beste lezer,

Waar de decemberedítie van het HInT de afgelopen jaren in het teken stond van Kerstmis, heeft de redactie dit keer voor een ander winters thema gekozen: mythes en sagen. Dit betekent niet alleen artikelen over Atlantis en het Parisoordeel, maar ook een recensie van Uitspanning De Witte Wieven en een top vijf van galbakken in de mythologie. En dan heb ik het nog niet eens over de quiz gehad! Ontdek vanuit je luie stoel welk figuur uit de Arthurlegende jij bent. Een divers palet aan verhalen dus, waar je onder het genot van een kop warme chocomel rustig van kunt genieten.

Ook voor de student die minder in epiek is geïnteresseerd, zijn verschillende interessante stukken opgenomen. Zo was prof. dr. Van Berkel bereid te vertellen over haar onderzoek naar de rijke historie van het Midden-Oosten. Hiermee wordt de mythe van de duistere Middeleeuwen voorgoed naar het rijk der fabelen verwezen. Iemand anders die tegenwoordig doceert, is onze redactrice Debbie Nijssen. Zij volgt de educatieve minor en verhaalt uitgebreid over het docentenleven.

Twee andere vaste rubrieken die aandacht verdienen, zijn de prijspuzzel en de 'In het hol van...'. Speciaal voor deze editie stelt uitgeverij Vantilt tweemaal het boek *Draken. Beesten van verbeelding* beschikbaar. Een mooie kans om dit boek van onder andere prof. dr. Peter Nissen te bemachtigen. Voor de 'In het hol van...' vragen we jullie medewerking. Ben of ken jij iemand die over een speciale studentenkamer beschikt, schroom dan niet contact met ons op te nemen. Zo zorgen we er samen voor dat we ook de komende uitgaven van het HInT weer van een mooie achterkant kunnen voorzien.

Rest mij niets meer dan iedereen een ontzettend fijne vakantie toe te wensen.

Dennis Lodewijk, hoofdredacteur

Zelf schrijven voor het HInT? Dat kan!

Mail naar hintredactie@gmail.com

COLOFON

Jaargang 32, Nummer 5
Het Historisch Institutioneel Tijdschrift (HInT) is het periodiek van GSV Excalibur

Redactieadres
Erasmusplein 1
Kamer 1.60a/7.23
6525HT Nijmegen
hintredactie@gmail.com
Oplage:300
ISSN: 0923-9375
© GSV Excalibur 2016

Redactie
Afra de Mars, Bas Nordkamp, Darinka Thijs, Debbie Nijssen, Dennis Lodewijk, Emma Hooghwinkel, Huub Vilé, Linda den Bol, Lisa Schmeinck, Rowan Fleuren, Sanne Dijksterhuis, Sanne van den Dries, Steven Verhoeven, Willem Tielen, Wouter Raaijmakers

Eindredactie
Wouter Raaijmakers, Mark Barrois, Steven Verhoeven, Dennis Lodewijk

Lay-out
Dennis Lodewijk, Sanne van den Dries

Hoofdredacteur
Dennis Lodewijk

Voorpagina
Darinka Thijs

INHOUD

HISTORISCH INSTITUTIONEEL TIJDSCHRIFT

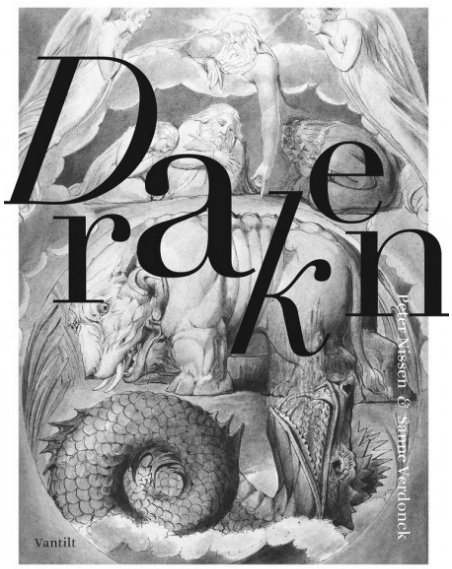

04 **HINTERVIEW MAAIKE VAN BERKEL**

Prof. dr. Van Berkel vertelt over haar interesse in het Midden-Oosten en het maatschappelijk belang van haar onderzoek.

08 **LIEVE... SINTERKLAAS**

Een brief aan de Goedheiligman.

09 **FEUILLETON: DEEL 2**

Een dubbeltje op zijn kant!

14 **HINT PRIJSPUZZEL**

Doe mee en win het boek *Draken*!

18 **GALBAKKEN UIT DE MYTHOLOGIE**

Top vijf van de grootste etters uit de Griekse mythologie.

21 **EEN KOMISCHE VERTELLING**

Over goden, het lot en een dichter.

23 **DE VERZONKEN STAD ATLANTIS**

De verbeelding van een mythe.

28 **DE INTERPRETATIE VAN KOMKOMMERS**

Het gebruik van fruit voor een vrouwelijke stem.

EN NOG VEEL MEER!

‘HET KAN HEEL VERHELDEREND ZIJN OM EENS MET EEN ANDERE BLIK TE KIJKEN’

HInTerview met Maaike van Berkel

Door Emma Hooghwinkel en Dennis Lodewijk

Afgelopen oktober hield prof. dr. Maaike van Berkel haar inaugurele rede over water in “Islamitische” steden. Hiermee aanvaardde ze officieel de functie van hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis aan de Radboud Universiteit, die ze sinds de zomer van 2015 vervult. Van Berkel is met haar onderzoek naar onder meer het vroege kalifaat in het Midden-Oosten de eerste - en nog altijd enige - hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis die zich specialiseert in de Arabische wereld. Tijdens colleges laat ze zien dat het beeld van de donkere Middeleeuwen zeker ook voor die regio niet op gaat. Het HInT ging met Van Berkel in gesprek over haar opleiding en promotie, haar interesse in de niet-Europese wereld en het gebruik van geschiedenis in de hedendaagse maatschappij.

Opleiding en promotie

Van Berkel studeerde Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, waar ze na het eerste jaar de richting Middeleeuwen koos. Een essay over de kruistochten leidde ertoe dat ze vervolgens ook de studie Arabisch zou gaan volgen. ‘Ik dacht: je kunt de kruistochten toch niet bestuderen zonder Arabische bronnen?’, aldus Van Berkel. ‘Maar toen ik zei dat ik een klein beetje Arabisch wilde leren, werd ik hard uitgelachen. Een beetje, dat kan natuurlijk niet. Dan moet je het ook goed doen. Ik vond de studie Arabisch uiteindelijk zo leuk dat ik ook alle andere vakken ben gaan volgen.’ Helemaal uit de lucht vallen kwam die keuze niet. ‘Ik had eigenlijk altijd al interesse in de niet-Europese wereld. Zo ben ik op mijn achttiende al een tijdje naar India geweest. Het was ook de tijd van de Eerste Golfoorlog (1990-1991, red.). Het Midden-Oosten was actueel en de politieke situatie hield me bezig.’

Voor haar promotieonderzoek richtte Van Berkel zich op de sociale positie van ambtenaren in 9e- en 10e-eeuws Bagdad, op dat moment de hoofdstad van het Abbasidische kalifaat. ‘Ik werd gegrepen door de enorme bureaucratie. Als je dat vergelijkt met hoe het er op dat moment in Europa voor stond, was dat heel uitzonderlijk. Er was veel meer voortzetting van Romeinse administratieve tradities. Het leuke aan ambtenaren is daarnaast dat ze in die tijd ook de schrijvende intellectuele elite vormden. Zij waren degenen die wetenschap bedreven en poëzie en literatuur schreven. Van hen zijn veel teksten overgeleverd en ze waren dus niet uitsluitend de wat saaie pennenlikkers die je je er in eerste instantie bij voorstelt. Ik wilde kijken hoe je in zo’n positie kwam, welke opleiding je gedaan moest hebben en hoe je binnen het ambtelijk apparaat carrière kon maken. Dat promotieonderzoek deed ik overigens bij Arabisch en niet bij Geschiedenis. Na mijn promotie ben ik pas weer teruggegaan naar Geschiedenis.’

Eurocentrisme

Tijdens haar aanstelling als docent bij geschiedenis aan de UvA was Van Berkel een van de weinige historici die zich hoofdzakelijk bezighield met de Arabische geschiedenis. En dat is eigenlijk nog steeds het geval. Het feit dat ze nu is aangesteld als hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis, is volgens Van Berkel dan ook erg belangrijk voor het vakgebied. ‘Regiostudies en Geschiedenis zijn altijd erg van elkaar gescheiden geweest. Door die gescheiden ontwikkeling valt de geschiedenis van het Midden-Oosten bijna altijd onder de studies Arabisch, Perzisch of Turks. In de geschiedenisopleiding leer je soms wel over China of het Midden-Oosten, maar het is dan nog altijd erg op Europa en de relaties van Europa met die werelddelen gericht.’ Hier wil

ze graag verandering in brengen. ‘Samen met een aantal anderen pleit ik voor een meer geïntegreerde geschiedenis, zodat je als student ook beter zicht krijgt op de ontwikkeling van het verleden in mondiaal perspectief.’ Zo zouden ontwikkelingen in de wereldgeschiedenis in verschillende gebieden beter met elkaar vergeleken kunnen worden en komt er meer inzicht in wat er bijvoorbeeld wel of niet typisch Europees is.

Een voorbeeld van deze benadering zien we terug in het NWO-project *Eurasian Empires*, dat Van Berkel de afgelopen vijf jaar samen met hoogleraren Jeroen Duindam, Jos Gommans (beiden werkzaam aan de Universiteit van Leiden) en emeritus hoogleraar Peter Rietbergen begeleidde. In samenwerking met promovendi en post-doctorale onderzoekers werd comparatief onderzoek gedaan naar de manier waarop centra binnen verschillende rijken op het Euraziatisch continent het rijk bij elkaar probeerden te houden tussen ca. 1300 en 1800. ‘We hadden het idee dat veel wereldgeschiedenis een beetje was losgezongen van het bronmateriaal, omdat natuurlijk niemand de talen en contexten van het zeer diverse bronmateriaal van al die gebieden beheerst. Het hele project was er daarom op gericht geschiedenis en regiostudies te integreren, te werken met regiospecialisten, die juist in de samenwerking met andere regiospecialisten het grotere verhaal konden vertellen.’ Voor het eindboek richtte Van Berkel zich in haar deel op de ambtenarij. Ze vergeleek zelfbeelden van Chinese, Europese, Arabische en Perzische ambtenaren. Een studie waarvoor ze zich, niet in het minst vanwege de taalbarrière, toch weer op regiospecialisten en vertalingen moest beroepen: ‘Ik kan geen Chinees en had me niet eerder intensief met Chinese geschiedenis beziggehouden. We hebben dit vervolgens opgelost door een thema te kiezen dat ons na is.’ Met haar kennis van de Arabische en Europese ambtenarij kon ze met een nieuwe blik het werk van de regiospecialisten over de Chinese bureaucratie interpreteren.

Bij een vergelijkende aanpak schuilt volgens Van Berkel vaak het gevaar van eurocentrisme. We gebruiken voor vergelijkend onderzoek vaak de concepten en periodisering van de Europese geschiedenis. Bovendien komt de niet-Europese wereld vaak pas in beeld als zij in aanraking komt met Europa. Dit terwijl veel gebieden buiten Europa op zichzelf al een heel interessante geschiedenis hebben. ‘We bestuderen het Romeinse Rijk omdat het erg belangrijk is geweest en een groot gebied omvatte, maar het Abbasidische Rijk was minstens net zo groot. Waarom weten veel studenten Geschiedenis in het begin dan toch niet af van het bestaan van die geschiedenis? Als je alsmaar leert kijken vanuit Europa, interpreteer je de wereldgeschiedenis, maar ook de gebeurtenissen zoals die vandaag de dag gebeuren vanuit een eurocentrisch perspectief. Daar is op zich niets mis mee, maar het kan heel verhelderend zijn om eens met een andere blik te kijken.’ Gevraagd naar de manier waarop zij de Europese benadering in de opleiding Geschiedenis van plan is te veranderen, reageert Van Berkel allereerst lachend: ‘Ik wil helemaal niet zeggen dat iedereen eurocentrisch is hoor. Het is meer dat het onderwijs eurocentrisch is ingericht. Veel docenten zijn zich daar ook zeker van bewust. Het is daarom goed om het open te gooien en een ander perspectief te laten zien.’ Van Berkel doet dit onder meer door in de eerstejaars colleges Middeleeuwen de Arabische geschiedenis meer naar voren te brengen. Tevens coördineert ze volgend jaar de cursus Globalisering,

waarin mogelijk wat meer aandacht komt voor het Midden-Oosten. Het lijkt haar echter ook heel leuk om in de nabije toekomst een interdisciplinaire minor Midden-Oosten studies op te zetten, misschien samen met de opleiding Islamstudies. 'De opleiding Islamstudies valt onder een andere faculteit. Dus dat vergt even wat meer organisatie. Toch wil ik daar wel aan gaan werken. Ik denk in ieder geval dat er genoeg studenten geïnteresseerd zijn.' Voor nu raadt ze die studenten in ieder geval aan om keuzevakken Arabisch of Islamstudies te volgen.

Maatschappelijk relevant

De interesse voor het Midden-Oosten zal niet op zijn minst zijn gestimuleerd door de actualiteit. Van Berkel ziet de hedendaagse integratiediscussie als een van de speerpunten die haar onderzoek niet alleen voor de wetenschappelijke wereld relevant maakt, maar ook voor de maatschappij. 'Ik denk dat het goed werkt om de geschiedenis van Nederlanders met een familieachtergrond van buiten Europa te laten terugkomen in het geschiedenisonderwijs. Ik hoop me er de komende jaren mee bezig te houden om dit ook meer in het middelbaar onderwijs door te voeren. Ik denk namelijk dat het niet integratie bevorderend is als je altijd alleen maar moet leren over de grote helden van de Nederlandse geschiedenis en niets leert over de figuren uit de regio's waar jouw familie zijn oorsprong vindt. Het is dus eigenlijk een beetje de integratie van de verschillende geschiedenissen. Door in een jonge fase al meer te horen van de geschiedenis van andere delen van de wereld, creëer je in mijn ogen een veel gelijker beeld.' Directe invloed op het lesprogramma heeft ze ondanks haar positie echter niet. Ze zal dus vooral middels de dialoog aan mogelijke veranderingen kunnen bijdragen.

Vergeleken met Europa was de historische kennis over andere werelddelen in het Midden -Oosten breder georiënteerd. 'Zij weten ietsje meer over Europa dan wij over het Midden-Oosten. Dat komt natuurlijk voor een groot deel door de kolonisatie. Je ziet echter dat sinds de 20e eeuw veel aan nationale geschiedenis wordt gedaan. Dat is heel nationalistisch, met de nationale helden en vaak met als doel het zittende regime te versterken. In Egypte is er veel aandacht voor de Mamlukse geschiedenis, omdat Caïro toen het centrum was. Voor het Abbasidische Rijk is dat er dan weer wat minder. Toen was Egypte gewoon een provincie. Ook is er veel aandacht voor Egypte als "de oudste natie ter wereld". Ook daar wordt geschiedenis dus ingezet voor een bepaald doel.'

Het bekendste voorbeeld van misbruik van de geschiedenis is natuurlijk Islamitische Staat. Van Berkel betrekt het onderwerp graag in haar colleges, al vindt ze het lastig om zich als historicus in het debat te mengen. 'Ik vind het belangrijk om informatie over het klassieke kalifaat te geven. Toen Islamitische Staat net gesticht was, kreeg je in de politiek uitspraken dat het kalifaat als concept, als idee, gevaarlijk was. Dat was weinig genuanceerd. Het kalifaat heeft, of zeker had, voor de meeste moslims helemaal niet zulke negatieve associaties. Het is een verwijzing naar een tijd waarin moslims nog samen onder één gezag leefden, een periode die men vaak typeert als de hoogtijdagen van de Islam. Dat mensen positief zijn over het kalifaat, wil dus niet zeggen dat het extremisten zijn die IS steunen. Het helpt wellicht om iets meer historische context te geven bij de gebeurtenissen in het huidige Midden-Oosten. Aan de andere kant heb ik heus niet het naïeve idee dat ik door te vertellen over het multireligieuze en kosmopolitische karakter van het klassieke kalifaat IS-strijders of andere geradicaliseerden kan overtuigen een andere koers te varen. Ik denk wel dat het belangrijk is ook moslimjongeren meer over de geschiedenis van de islam te vertellen. Of dat een oplossing biedt, durf ik niet te zeggen, maar ik denk wel dat het hen iets van eigenwaarde geeft.'

STUDENTEN IN HET WILD
EDUCATIEVE MINOR: VOOR DE KLAS

Door Debbie Nijssen

Als geschiedenisstudent krijg je vaak te horen dat mensen denken dat je geschiedenisdocent wilt worden. Natuurlijk is dat lang niet het enige dat je kan doen met onze prachtige studie! Toch wilde ik wel eens dat docentschap uitproberen. Wellicht dat hier mijn droombaan in te vinden was. Nadat Bureau Extern helaas geen stageplek voor mij kon vinden, ben ik teruggegaan naar mijn eigen oude middelbare school in Veldhoven. De klik met mijn oude geschiedenisdocenten is er goed en zij geven mij alle ruimte om te experimenteren. Zo geef ik les aan havo-2, havo-3, vwo-4 en vwo-5. Een vrij grote spreiding, maar ik zie zo wel het hele pakket.

Nu, tweeënhalve maand later, ben ik toch tot de conclusie gekomen dat het docentschap niet de gewenste droombaan is die ik hoopte dat het zou zijn. Elke dag vol enthousiasme vertellen, orde houden in de klas en de lesvoorbereidingen zijn echt zwaarder dan ik had verwacht. Ik dacht na drie jaar studie toch wel aardig wat feiten te kennen, maar dat viel echt tegen. De stof op de middelbare school is anders dan de kennis die je op de universiteit vergaart. Daar werk je ook meer aan vaardigheden dan aan feitenkennis. Nu zit ik dus elke dag braaf in de geschiedenisboeken om jaartallen en details terug te halen, want leerlingen vragen soms de raarste dingen. Alhoewel dat het stiekem ook leuk maakt.

Nu denk je als lezer misschien dat ik de minor niet leuk vind. Hoewel dat gedeeltelijk waar is, zijn er ook echt prachtige dingen aan het docentschap. Ik ben volop bezig met geschiedenis op vele verschillende manieren. Dat is echt heerlijk! Ik was na drie jaar toch een beetje klaar met de wetenschappelijke artikelen en verwijzingen. Nu kan ik leerlingen enthousiast maken over mijn vak en dat vind ik echt ontzettend leuk om te doen. Sommige leerlingen zijn oprecht geïnteresseerd en als je leuk kan vertellen, krijg je zelfs de ongemotiveerde leerlingen mee. Zo liet ik een kaart zien van de zeventien Nederlandse gewesten in het begin van de zestiende eeuw aan een havo-2-klas. De leerlingen koppelden dit gelijk aan de kaart van Nederland nu. En warempel! Flevoland is weg! Prachtig om te zien dat leerlingen dit historisch besef nog niet hebben en dat ik ze dat een beetje kan bijbrengen.

Ondanks dat ik dus veel tijd kwijt ben met lesvoorbereidingen, vind ik dat wel super leuk om te doen. Ik kan mij helemaal laten gaan in het maken van opdrachten over bijvoorbeeld spotprenten van het Verdrag van Versailles. Nog een ding dat meer tijd kost dan ik had verwacht, zijn de nevenactiviteiten van een docent: vergaderingen, surveilleren, proefwerken nakijken… Je bent niet, zoals bijna elke andere baan, klaar om zes uur ‘s avonds. Als je thuis komt moet je nog veel lessen voorbereiden of proefwerken nakijken. Dat is wel echt iets waar je rekening mee moet houden als je voor het docentschap kiest. Daartegenover staat wel dat een docent veel vakantie heeft. Het zwaarste van het docentschap vind ik wel het orde houden in de klas. Sommige leerlingen drijven je echt tot waanzin! Maar ook dat leer je wel met vallen en opstaan.

Concluderend: na bijna drie maanden stage is het docentschap zeker een goede ervaring om uit te proberen. Elke dag is weer een nieuwe uitdaging met onverwachte hoogte- en dieptepunten. De minor is een goede manier om de docentrol uit te proberen. Houd wel rekening met een hoop papierwerk en rapporten voor de universiteit!

LIEVE...
SINTERKLAAS

Jaarlijks aan het eind van de zomer beginnen de harten van de kinderen in Nederland sneller te kloppen. Pepernoten verschijnen in de supermarkt, wat maar één ding kan betekenen: u komt er weer aan! Helaas kent het oplaaiende enthousiasme ook een schaduwzijde. Er worden vraagtekens gezet bij uw trouwe helper: Zwarte Piet.

Wordt u hier ondertussen niet een beetje moe van? Op de een of andere manier begrijpt een deel van ons land niet dat we het met Zwarte Piet goed getroffen hebben. Enkele eeuwen geleden kwam u ons koude kikkerlandje nog met een andere metgezel bezoeken: Krampus, een half-geit, half-demon, die de stoute kindertjes letterlijk met harde hand leerde dat ze braaf moesten zijn.

Met zijn hoorns, donkere haren en klauwen vormde Krampus een behoorlijk contrast met u. Uw tegenpool is afkomstig uit de Noorse mythologie, waar hij als zoon van de heerser van de onderwereld te boek staat. Tegenwoordig neemt u hem zelfs nog mee naar landen zoals Oostenrijk, Hongarije, Slovenië en Tsjechië. Hier laat u als duivels verklede mannen de bevolking door de straat jagen op Krampusnacht. Toevalligerwijs dezelfde nacht als dat u op uw witte schimmel over de daken in Nederland galoppeert om ons allen te doen verblijden met een cadeautje in onze schoen.

Ook in andere landen komt u niet met Zwarte Piet op bezoek. In Frankrijk en delen van België verkiest u het gezelschap van een moordlustige slager: Père Fouettard. Telkens wanneer 'de geselende vader' overgaat tot het drogeren van stoute kinderen, waarna hij hen in stukjes hakt om er een stoofpot van te maken, treedt u weer op als de Goedheiligman, waar wij allen mee opgegroeid zijn, door de kinderen weer tot leven te wekken.

Père Fouettard is, evenals Krampus, niet de meest prettige persoon om naar te kijken. Hij gaat gekleed in armoedige kleding, kamt en wast zijn haren niet en aan zijn lugubere gezicht zullen we verder maar geen woorden vuil maken. Bovendien draagt Père Fouettard, net als Krampus en Zwarte Piet, ook steevast een roede bij zich. Het moge duidelijk zijn dat uw metgezellen niet erg gesteld zijn op stoute kindertjes. Al is het wel fijn dat Zwarte Piet de roe vaak thuis laat.

Misschien hebt u dit wel afgekeken bij uw Amerikaanse compagnon: de Kerstman. Hij kiest ervoor om in zijn eentje op reis te gaan en laat thuis op de Noordpool zijn helpers achter. Bovendien kiest hij niet voor (meer of minder) angstaanjagende knechten. De vrolijke elfjes, die met veel plezier de cadeautjes voor kinderen bouwen in zijn werkplaats, zullen maar weinig kinderen nachtmerries bezorgen. Al betwijfel ik of er in Nederland ook maar één kind 's nachts wakker is geschrokken van een horror-Zwarte Piet. Of een horror-Stroopwafelpiet, -Regenboogpiet, enzovoorts.

Al met al moet ik u dus een compliment maken, lijkt me, daar uw keuze voor reisgezellen er met de eeuwen toch wel op vooruit is gegaan. Toegegeven, Zwarte Piet heeft in de laatste decennia een charmeoffensief ingezet waarbij hij liever wat strooigoed in de hand nam dan de roede, dus u gaat er toch echt op vooruit.

Wellicht zou u voor volgend jaar moeten overwegen om Krampus en Père Fouettard toch nog één keer uit te nodigen op uw stoomboot voor een expeditie naar Nederland. Wellicht komt de schrik er dan goed in onder onze bevolking. En wie weet, zullen we Zwarte Piet dan weer gaan waarderen zonder hem in een hokje te stoppen.

Liefs, Rowan

FEUILLETON
EEN DUBBELTJE OP ZIJN KANT

Deel 2

Door Odin en Bragi

Met bonkende hoofdpijn en een droge keel ontwaakte Jochem in zijn vertrouwde nest. Hij begaf zich, struikelend over een enorm aantal lege bierflesjes en naar verschraald bier ruikende beerpongcups, naar de keuken van zijn Laageweidegang. Na een bijzonder verfrissend pannetje halflauw leidingwater, trok de voorzitter van HSV Camelot zijn kleren aan en vertrok hij naar de universiteit. Daar aangekomen tikte Jochem de agenda van de bestuursvergadering uit, die over ongeveer vijfendertig minuten zou plaatsvinden.

Vijfenveertig minuten later werd de vergadering, waarin enkel gruwelverhalen over de aanstormende tentamens en een uitnodiging voor de promotie van professor Von Merkel over de representatie van keizer Augustus in het klassieke Kalifaat werden besproken, alweer gesloten en vertrokken de bestuursleden gezamenlijk naar het Cultuurcafé om alle bestuursellende weg te drinken. Eenmaal aangekomen werden onze vrolijke vrinden hartelijk begroet door Nol en Johnny, de papa's van het winnend introgroepje Goerings Gierige Grijpers. Penningmeester Richard liep al zuchtend naar hen toe: "Pff, ik trek het niet meer. Ik teer al een hele week op van die kleffe, in curry gedompelde magnetronbapaobroodjes. Ik ben echt helemaal blut. Maar even iets anders, hè. Kan ik misschien vijftien kenkerstokjes bietsen?" "Dacht het mooi niet", riep Johnny gekrenkt. "Jouw tijd als IC-lid is allang voorbij, vriend. We hoeven je niet meer te paaien."

Teleurgesteld droop Richard af, sloot zich bij zijn bestuursleden aan en likte het laatste restje bapao achter zijn kiezen vandaan. Jochem en Steef waren ondertussen druk aan het smiespelen, 'Hoorde jij dat ook?' fluisterde Steef vragend. 'Ja, dat leuke meisje aan de bar is vrijgezel!' fluisterde Jochem dolenthousiast. 'Heb ik even geluk... ' Steef onderbrak hem. 'Nee, wat Johnny net zei. Over het paaien van de IC. Zij hebben Knaecks, de IC heeft Knaecks, hun groepje heeft de introductie gewonnen….. Ik ruik onraad!' 'Maar Richard had zijn Knaeck toch gekocht voor dat petje?' verdedigde de voorzitter zijn linkerhand. Steef antwoordde fel, doch op gedempt volume. 'Makkelijke smoes, als je het mij vraagt! Ik laat mij niet bij de neus nemen!' Het gesprek werd onderbroken doordat Maud een pitcher op tafel knalde en de vijf glazen op tafel vulde. 'Laatste ronde!' Wiene hief gelijk het glas: 'Op de tentamens, allemaal!' De gulzige studenten sloegen het bierglas in een teug achterover, wat hen op een streng afkeurende blik van professor Deetman kwam te staan, die in een hoekje van het café een vroege versie van de dissertatie van promovendus Jochemdal systematisch door aan het krassen was. Jochem en Steef waren door hun vele bestuursbezigheden de zaak enigszins uit het oog verloren en troffen elkaar twee weken later bij de promotie van professor Von Merkel. Na het oeverloos geëtter van Von Merkel over het klassieke Kalifaat haastten de twee bestuursleden, in het gezelschap van de eerstejaars Tygo Admiraals, Martijn Crème en Tijn Skelter, zich naar de hal van de Aula, waar ze in de felicitatierij aansloten.

Binnen no-time was de ceremonie omgevormd tot een weinig verheffend zuipfestijn. De herfstbokjes en de oesterzwambitterballen vlogen de HSV'ers om de oren, zodat ze dekking moesten zoeken achter de immer betrouwbare Chris-Jan Ramgaarde. Enige tijd wisten ze zich daar te vermaken met de aanblik van professor Riviertjes die temperamentvol en verlangend de overheerlijke bitterballen uit de lucht plukte. Plotseling schrok Steef op van een amicale tik op zijn linkerschouderblad. Achter hem bevond zich de breedlachende Han Chef, keurig gekleed in toga. 'Het is me een feestje wel, hè? Een analyse van de alcoholpromillages in de bloedsomloop van alle bezoekers zouden

wij in de vakgroep een Big Data-project noemen!', bulderde Chef. Nadat Chef uitgegierd was, drukte hij Steef met zijn neus op de feiten. 'Zeg eens, jongen, hoe is het nu afgelopen met die uit de klauwen gelopen boekverkoop van jullie?' 'Al sla je me dood', zuchtte Steef, licht gefrustreerd. 'Ik ben druk bezig met het afhandelen van de zaak, maar mijn voorganger is de laatste tijd helaas absent.' 'Helemaal niet erg, jongen. Ik heb laatst nog een aantal knaken in de buidel gevonden, laten we maar zeggen', antwoordde Chef met een knipoog, waarna hij zich omdraaide en een gesprekje aanknoopte met Ramgaarde over de herkomst en het winstbestel van de zojuist geserveerde zalmrolletjes.

'Ik heb eens zitten denken, Jochem', zei Steef, terwijl hij zijn voorzitter diep en temperamentvol in de ogen keek. 'Chef had het zojuist over 'knaken' in zijn 'buidel'. Hij zou toch niet proberen de kosten van de faliekant mislukte boekverkoop proberen te compenseren door de verkoop van onze Knaecks?!' 'Doe niet zo absurd', antwoordde Jochem. 'Dat zou die goudeerlijke man toch nooit doen!' Nadat Steef bleef doorneuzelen over zijn verdenking, riep Jochem uit: 'Dan vragen we het hem toch gewoon!' Kordaat en voorzitterwaardig stapte Jochem op Chef af en vroeg hem wat hij bedoelde met de 'knaken'. Chef was duidelijk verschrikt en keek vluchtig om zich heen. 'Ik kan dit eigenlijk niet zeggen, maar we zijn zeg maar vergeten de subsidie voor het onderzoek van Ramsay Einzel naar iets met joden uit te keren.' zei hij gesmoord. 'Daarom kunnen we nu wel opdraaien voor jullie falen!' voegde hij daar vaderlijk aan toe. Enigszins geschrokken van de laksheid van de opleiding, maar met herwonnen vertrouwen in de band tussen de HSV en de docenten, keerden zij huiswaarts.

Dagen vervlogen, tentamens gingen voorbij, waarna het alweer tijd was voor het eerste echte feest in de nieuwe periode: SINglorious! Als vanouds werd er, ondanks de kwelling van een DJ die het nooit tot het tweede couplet van een nummer wist te maken, door de geschiedenisstudenten genoten van alle aanwezige gezelligheid. Met name Maurits Hanen en Mies van der Zetten, die ogenschijnlijk beiden een drankje te veel genuttigd hadden, wisten met hun *fistpump*-moves de sfeer tot ongekende hoogtes te doen stijgen. Steef die het feestje kalm gadesloeg, zag plots de olijke gedaante van Made binnendenderen. Tezamen met haar kroost spoedde zij zich naar het midden van de dansvloer. 'Eureka!', riep Steef.

Vastberaden, doch behendig maaide hij zich een weg tussen de lallende feestvierders naar het introgroepje toe. 'Met deze afschuwelijke dansmoves kunnen jullie de intro toch nooit gewonnen hebben? En dan is er ook nog het feit dat jullie én de IC als vrijwel enige HSV'ers beschikken over een Knaeck!' Made keek eerst wat lacherig in de richting van Steef, maar trok een ernstige blik toen ze zag dat hij het meende. 'Je bedoelt dat wij de IC hebben gepaaid door ze Knaecks te geven? Kijk nou naar die lieve kindjes: met zo'n groepje moet je toch wel winnen! Wij hebben niks te maken met het Knaeck-mysterie, hoor.' Steef keek om zich heen en zag de koddige gezichtjes van de dartelende eerstejaars om hem heen. Die warmte die hem beving maakte snel plaats voor een gevoel van schaamte, waarna hij zich hakkelend verontschuldigde en als de wiedeweerga in het duister van de omstanders verdween.

Onze speurneuzen wisten opnieuw geen dader aan te wijzen. Waar moeten ze nu verder zoeken?

~WORDT VERVOLGD ~

Uiteraard vertoont dit verhaal geen enkele gelijkenis met de werkelijkheid. Namen en plaatsen kunnen dan ook niet opgevat worden als personen en plekken. Enige gelijkenis is puur toevallig en valt niet onder verantwoordelijkheid van de redactie.

COLUMN
THE RISE VAN DE CREEPYPASTAS

Door Linda den Bol

'Dit is het laatste verhaal dat ik jullie zal vertellen en het is zeker een van de vreemdste die ik heb. In ons team is het een onuitgesproken onderwerp waar we wel eens tegenaan lopen. Je kan het aan andere reddingswerkers vragen, maar niemand zal erover willen praten. We zijn er zo aan gewend geraakt dat we het er niet meer over hebben. Tijdens iedere zoektocht die ons ongeveer dertig mijl van onze ontmoetingsplek brengt kom ik ze tegen; trappen in het midden van het bos. Het is bijna alsof iemand een trap uit een huis heeft getild en die hier heeft neergezet. Ik vroeg ernaar, de eerste keer dat ik ze zag en het andere lid van het SAR (Search-and-Rescue) team vertelde me dat ik me niet druk hoefde te maken omdat ze normaal zijn. Iedereen aan wie ik het vroeg zei hetzelfde. Ik wilde ze verder onderzoeken, maar iedereen benadrukt dat ik nooit, maar dan ook nooit, bij ze in de buurt mocht komen.'

Dit verhaal is inmiddels een internetsensatie geworden en wordt geschreven door een man die zegt dat hij een *Search-and-Rescue operator* is in een nationaal park in Amerika. De reeks beschrijft enge en onverklaarbare dingen die gebeuren in het mysterieuze bos: van verdwijningen tot moorden, van 'mensen' zonder gezicht tot onverklaarbare trappen die op willekeurige plekken staan. Verhalen zoals deze worden uitgebreid gedeeld en er zijn al meerdere sites gemaakt waar je je theorieën over de verhalen kunt bediscussiëren. Het gaat zelfs zo ver dat het fenomeen door onderzoekers van de universiteit van Georgia al wordt gezien als folklore, maar dan wel online en met verhalen van een korte levensduur.

De nieuwe trend waar we het over hebben is de *Creepypasta* en mensen zijn er dol op. De reacties zijn razend enthousiast en er wordt dolblij verklaard dat men niet meer durft te slapen door verhalen. De vraag is nu: waarom willen we zo graag lezen over dingen die we niet kunnen verklaren en ons bang maken? Als rationeel denkende geschiedenisstudente moet ik toegeven dat ik het zelf ook ontzettend leuk vind om die verhalen door te lezen, ondanks dat ik niet in de bovennatuurlijke dingen geloof waarover wordt geschreven. Na een beetje rondvragen in de Refter zeggen de meeste mensen toch dat ze denken dat het te maken heeft met de adrenalinekick die je ervan krijgt. Mensen krijgen een enorme kick van bungeejumpen, waarna ze vol trots kunnen zeggen wat ze gedaan hebben. Voor de mensen voor wie de afgrond toch iets te diep is, zijn er de *Creepypastas*: beleef die adrenalinekick gewoon vanuit je luie stoel of tijdens dat net iets te lange hoorcollege Nederlandse Geschiedenis. Misschien hebben we dit wel nodig omdat onze levens net iets te saai en voorspelbaar zijn geworden en we zoeken naar een uitweg. Na een korte Googlesessie komen we erachter dat de verhalen van de SAR operator nep zijn. Helaas, de coole verhalen die ons eventjes uit de werkelijkheid halen zijn allemaal verzonnen door een Reddit-schrijver. Toch hopen we stiekem dat er ietsje meer is dan onze saaie realiteit. Voor de mensen die nu geïnspireerd zijn geraakt om hun nachten door te brengen met de deuren dicht en de lichten aan: de no-sleep-sectie van Reddit staat vol met deze hartslagversnellende verhalen.

ROMEINSE SCHEPEN EN TELEFOONTJES UIT HILVERSUM
WERKEN BIJ ROMEINENNU

Door Peer Verbruggen

Toen ik afgelopen zomer bezig was met mijn masterscriptie, bedacht ik me op een van de talloze SOG-momentjes dat dit misschien weleens het einde van mijn studentenleven zou kunnen zijn. Het naderende einde van mijn studie betekende helaas dat ik niet altijd als vanzelfsprekend met mijn hobby, de oudheid, meer bezig kon blijven. Het betreden van de arbeidsmarkt was voor mij een vreemd en angstaanjagend toekomstidee, waar mijn dromen als sneeuw voor de zon zouden verdwijnen. Gegrepen door dit besef begon ik koortsachtig te zoeken naar een manier waarop ik als hobby bezig kon blijven met de geschiedenis. Nu kun je je interesse voeden door zelf te gaan lezen en misschien zelfs te schrijven, maar ik wilde vooral iets gaan doen. Het toeval wilde dat rond deze periode het Romeinenfestival in Museumpark Orientalis plaatsvond. Tijdens het bezoek met mijn kleine broertjes bedacht ik me dat het organiseren van zulk een evenement toch ook wel fantastisch moest zijn. Via het Romeinenfestival kwam ik uit bij RomeinenNu: een organisatie die zich inzet voor de promotie van de Romeinse geschiedenis van Nederland. Ik besloot een mailtje te sturen om wat informatie in te winnen en voegde mijn cv toe om te zien of ze misschien iets hadden dat paste bij mijn interesses en vaardigheden. Diezelfde dag nog kreeg ik een erg enthousiast geschreven mailtje terug, gevolgd door een telefoontje 'of ik niet een keer langs wilde komen voor een gesprek'.

Na een korte kennismaking en geïnformeerd te zijn over de verschillende projecten van de organisatie, sloot ik me aan bij twee projecten. Ten eerste de organisatie van de landelijke Romeinenweek in mei 2017, waar we inmiddels mee gestart zijn. Het thema van deze week, multiculturalisme en identiteit in Romeins Nederland, sloot naadloos aan op mijn eigen scriptie-onderzoek. Ik was laaiend enthousiast om me hiervoor in te zetten. Daarnaast werd gewerkt aan het project Das Boot, een project waar ik zelf inmiddels al sinds de zomervakantie mee aan de slag ben. Anders dan de projecttitel doet vermoeden, gaat het hier niet om een Duitse onderzeeër, maar om een replica van het Romeins patrouilleschip 'Victoria'. Deze replica is gebaseerd op een schip waarvan het wrak is gevonden in Duitsland en dat in de eerste eeuwen na Christus op de Noord-Europese rivieren gevaren heeft. Deze replica lag in het Duitse Haltern en is naar Nederland gehaald om ook hier het rijke Romeinse verleden aan de mensen te laten zien. Toen ik me aansloot bij het project lag al vast dat het schip in de zomervakantie in het Archeon zou komen te liggen. Aan ons de taak om partijen te vinden die het schip na deze periode van ons zouden willen huren voor publieksgerichte evenementen.

Het mooie aan dit vrijwilligerswerk is dat je wat je op de opleiding geleerd hebt, nu aan anderen kunt overbrengen. Het verhaal waar je al die jaren mee bezig geweest bent, kun je nu eindelijk visualiseren. Daarnaast leer je ontzettend veel over erfgoed in de praktijk en groeit je netwerk ontzettend snel. Zo zat ik tijdens mijn eerste project direct aan tafel met de directeur van het Archeon en heb ik al kennis gemaakt met een groot deel van de mensen die bezig zijn met het klassieke erfgoed van Nederland, in het bijzonder van Gelderland en Zuid-Holland. Een jaartje meedraaien in deze wereld levert je op zijn minst een simkaart aan relevante contacten op: van museumdirecteuren tot wethouders en van vrijwilligers tot miljoenenbedrijven. Daarnaast krijg je ook nog eens te maken met het verkopen van je vak aan de media. Zo kreeg ik plotseling een telefoontje uit Hilversum, met de vraag of de NOS misschien een verslaggever bij ons langs mocht sturen. Tevens stond ik een dag later ineens voor de camera's van

een lokale omroep.

Het grootste deel van het werk bestaat dus uit het contact leggen met andere partijen en het in de praktijk aan de slag gaan met historisch erfgoed en alles wat daarbij komt kijken. Zo ben je, naast het zoeken van relevante partijen die geïnteresseerd kunnen zijn in een Romeins schip, ook bezig met het aanvragen van subsidies, het werven van fondsen bij sponsors en het opzetten van historische evenementen. Daarnaast kun je je eigen kennis inzetten om het verhaal van het schip relevant te maken voor de verschillende evenementen en om een boodschap over te brengen. Ook is het belangrijk dat wij verschillende geïnteresseerde partijen met elkaar in contact brengen en zo een mooi evenement opzetten.

Door de praktische kant van het project heb ik ontzettend veel geleerd. Voorheen was ik nog nooit bezig geweest met begrotingen, laat staan subsidieaanvragen en nu zat ik er middenin. Door dit werk heb ik veel meer inzicht gekregen in het in werk met historisch erfgoed. Verder ben je natuurlijk bezig met het onderwerp zelf. Zo meerde het schip in oktober enkele weekenden aan in Zuid-Holland, waar ik een paar dagen de toelichting verzorgd heb. Ik gaf dan uitleg over het schip en over het Romeinse verleden. Wat is er nu leuker dan mensen vertellen over jouw favoriete onderwerpen? Een Romeinse galei in de kanalen van Katwijk of Leiden trekt natuurlijk veel bekijks!

Alle dingen die je bij een organisatie als deze leert, maken het natuurlijk een mooie opstap om later ook aan de slag te kunnen gaan met historisch erfgoed. Omdat er wordt gewerkt met vrijwilligers kent de organisatie een grote doorstroom en is er altijd nieuwe vraag naar vrijwilligers. Mensen die interesse hebben om ook mee te helpen of gewoon meer informatie willen hebben, kunnen natuurlijk altijd bij mij terecht. Of wil jij je een echte Romein voelen? Kijk dan vooral eens op onze site en houd het schip in de gaten. Wat helpt voor een historicus in spe nu beter om die tentamenstress te vergeten dan een rondje roeien op een echte Romeinse galei?

HINT PRIJSPUZZEL, WIN 2X
DRAKEN, BEESTEN VAN VERBEELDING

Door Steven Verhoeven

In dit HInT zullen er twee exemplaren *Draken: beesten van verbeelding* verloot worden onder degenen die de juiste oplossing van onderstaande puzzel insturen. Het boek is een leuke en gevarieerde bundel die een inkijkje geeft in hoe draken zich in de loop van de geschiedenis hebben ontwikkeld. Wil jij meedingen? Vind dan de juiste antwoorden in de woordzoeker: de overgebleven letters vormen een woord. Stuur je oplossing uiterlijk 22 december naar hintredactie@gmail.com t.a.v. 'Puzzel HInT' of gooi het in de brievenbus op de GSV-kamer!

E	J	K	S	P	R	O	O	K	J	E	S	E	S	U	H	C	C	A	B
C	A	T	L	A	N	T	I	S	R	R	I	D	D	E	R	T	I	J	D
O	K	O	R	L	E	G	O	V	N	I	R	G	N	E	H	O	L	S	A
N	H	R	E	D	N	A	L	L	O	H	E	D	N	E	G	E	I	L	V
O	A	O	D	I	P	U	C	E	E	L	N	R	G	N	A	R	N	I	A
M	L	R	U	A	T	N	E	C	G	V	E	R	L	I	S	T	T	L	L
I	S	T	W	I	L	I	G	H	T	E	I	E	L	A	V	S	E	E	O
S	A	M	A	R	I	T	A	A	N	N	N	U	U	R	N	T	E	R	N
M	H	A	E	U	R	Y	D	I	C	E	J	D	D	W	O	D	A	N	K
E	L	K	R	I	J	G	S	H	A	M	E	R	E	T	S	E	E	U	Q

Oplossing:

Gezonken eiland (8)
Mythisch eiland van Arthur (6)
Romeinse god van de wijn (7)
Half mens, half paard (7)
Zoon van Venus (6)
Satan (6)
Mythe van Jesse Klaver (10)
Vrouw van Orpheus (8)
Herkomst van Leprechauns (7)
Kop van Anubis (7)
Romeo en ……? (5)
Eiland van Koning Minos (5)
Mjölnir van Thor (11)
….. van Nemea (5)
Volksverhaal (7)
Moeder van Apollo en Artemis (4)
Zwaanridder (9)
Fictieve wereld bedacht door C.S. Lewis (6)
Monster van Loch …. (4)
Zoektocht (7)
Periode van Arthurverhalen (10)
De barmhartige …..? (10)
Griekse figuur met verleidelijke stem (6)
Roodkapje, Sneeuwwitje, Doornroosje (9)
'*How ……. stole Christmas*!' (3,6)
Saga van Stephenie Meyer (8)
Spookschip (9,9)
Eftelingattractie over mythisch beest (5,3)

Disclaimer: deelnemers aan de prijspuzzel dienen lid te zijn van GSV Excalibur. De redactie van het HInT is uitgesloten van deelname. De prijswinnaars zullen bekend worden gemaakt op 27 december . Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.

De mooiste geschiedenisboeken vind je bij Vantilt

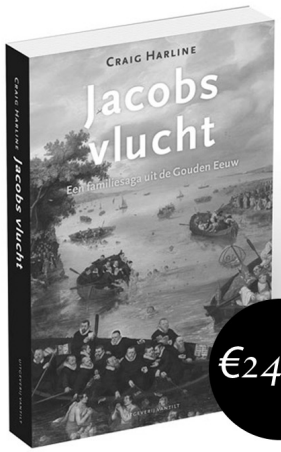

Jacobs vlucht
Een familiesaga uit de Gouden Eeuw

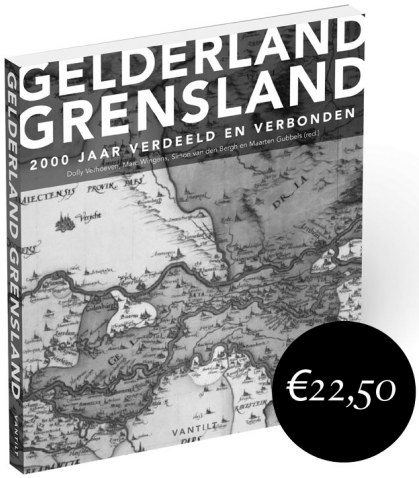

Gelderland Grensland
2000 jaar verdeeld en verbonden

Vieren van vrede
Het ontstaan van de Nederlandse identiteit, 1648-1815

De Amerikaanse droom van Tocqueville

Uitgeverij Vantilt

REILEN EN ZEILEN
DER GSV EXCALIBUR

Door Carlijn van der Veen

Sinds de uitgave van het vorige HInT is er veel gebeurd binnen de vereniging. Zo kon er op het Oktoberfest schaamteloos bier getankt worden door de meesten van jullie. Hierin bleken sommigen ongekende talenten te zijn. Gelukkig was er de kans om de aangekomen kilo's van bier en pretzels eraf te sporten bij het docent-tegen-studentvoetbal. Na een hoop geploeter, gezweet, gevloek en getier wonnen de docenten jammerlijk van onze hardwerkende voetballers. De studenten vreesden dat de docenten zouden promoveren naar een hogere klasse, maar meneer Kirkels nam deze angst gelukkig weg door te scoren in zijn eigen goal.

Tijdens 024 Geschiedenis waren wij gelukkig weer aan zet. Niet alleen het spel dat speciaal ontwikkeld is voor dit weekend werd vol enthousiasme ontvangen, maar ook de muzikale rondleiding langs bijzondere plekken van de Piersonrellen kon rekenen op applaus. En men bleef applaudisseren, want 's avonds lieten enkele muzikale GSV'ers hun talent en onvrede horen tijdens de Protestliederenavond. Hoewel we niet weten of er platencontracten zijn binnengesleept, was het een heuglijke avond.

Nadat de tentamenweken hun tol geëist hadden, kon er verder gestudeerd worden op Kleine Reis. Nog maar net onderweg werd er al studie gedaan naar de beste films voor op de weg. De filmcommissie ontvangt zeer spoedig een uitgebreid rapport. Eenmaal aangekomen in de Tsjechische hoofdstad werd er onderzoek gedaan naar dranken en draken. De volgende middag voerde een stadwandeling de nieuwsgierige studenten langs Praagse hoogtepunten: het uurwerk, de kathedraal en verschillende vleeskastelen. Net zoals dit verhaal, liep de Kleine Reis ietwat uit de hand. Er werd met bier gegooid, door nog onbekende personen in bed gekotst en ontzettend veel plezier gemaakt. Eenmaal veilig terug in Nederland kon er teruggekeken worden op een

memorabel weekend waarvoor alle complimenten aan het adres van de Reiscommissie zijn.

Na de reis begon het gewone leven weer. Daarom was er de tweewekelijkse borrel waar de eerstejaars zeer dorstig waren. Ze hadden namelijk net daarvoor elkaar proberen af te troeven met het Levend Stratego. Om de lieve vrede in het eerste jaar te bewaren, werd daar net zolang doorgespeeld tot het team 'team van Bram' het haast onoverwinnelijke 'team partyzone' één keer te slim af was.

Deze competitiviteit bestaat gelukkig niet alleen bij eerstejaars. Daarom had iedereen de kans zijn sportieve kwaliteiten te laten zien bij het bowlen en het poolen. Jammer genoeg verdwenen er bij het bowlen meer ballen van de baan dan bij het poolen van de tafel. Waar sommige mensen vertrouwden op hun techniek, focusten anderen zich op alternatieve methoden zoals de elementen 'beauty' en 'bier'. Het waren gezellige avonden waar het verliezersverdriet werd overstemd door gezelligheid en het gefoeter van de pool-winnaars.

Naast deze informele activiteiten heeft de studievereniging vanzelfsprekend ook formele activiteiten georganiseerd. Zo werden de tweedejaars geholpen bij het samenvatten van wetenschappelijke artikelen, werden de ESDG'ers onder ons geënthousiasmeerd bij het ESDG-café en vertelde Geerten Waling zeer bevlogen over zijn proefschrift.

IN MEMORIAM

LARS AAN DE MEULEN

5 JUNI 1996 - 12 NOVEMBER 2016

Met grote droefenis en ongeloof hebben we in de afgelopen periode afscheid moeten nemen van ons lid Lars aan de Meulen. Hoewel Lars pas sinds dit jaar lid was van onze vereniging, was hij een graag gezien lid bij onze activiteiten. Zijn grote enthousiasme en eeuwige lach zullen erg gemist worden. We betreuren dat hij slechts zo kort in ons midden mocht zijn, maar herinneren vooral de mooie momenten die we met hem hebben beleefd. We wensen zijn familie en vrienden veel sterkte met het verwerken van dit grote verlies.

TOP VIJF
GALBAKKEN UIT DE MYTHOLOGIE

Griekse goden

Door Lisa Schmeinck

We weten allemaal dat religie een heel belangrijk onderdeel was van het leven van de oude Grieken. Maar waarom? Hun goden gedroegen zich vaak allesbehalve lief. Ze stalen, martelden, verkrachtten en moordden maar raak. De oppergod Zeus kon er bijvoorbeeld wat van. Als hij boos was, maakte hij je het leven zuur. Zo pleegde hij meerdere malen overspel. Als Zeus een vrouw op het oog had, was het zeker dat zij in zijn bed zou belanden. Als man was het dus hoogstwaarschijnlijk dat Zeus ook met jouw vrouw de liefde had bedreven. Natuurlijk kan de naam Hades, de god van de onderwereld, ook niet verzwegen worden. Hieronder volgen vijf minder bekende mythische figuren, die desondanks net zulke rotzakken als Zeus en Hades waren.

1. Sisyphus
Sisyphus was geen god, maar wel een mythologische koning en de stichter van de stad Corinthe. Hij was een heel slimme koning en de goden ergerden zich hier mateloos aan. Hij had de slechte gewoonte om zijn gasten te vermoorden en keer op keer de goden uit te dagen. Hij werd naar Hades gestuurd om te boeten voor zijn zonden. Hij ontsnapte. Steeds wisten de goden hem weer te vinden, maar door zijn slimme trucjes kwam hij er steeds weer onderuit. Ook sloot hij met de riviergod Asopus een deal, wat Zeus in het verkeerde keelgat schoot. Zeus had namelijk de dochter van Asopus ontvoerd en Sisyphus wist waar hij haar bewaarde. Hij vertelde dit aan Asopus. Zeus werd woedend op Sisyphus omdat hij een 'goddelijk' geheim verklikt had. Als straf voor zijn zonden werd Sisyphus verdoemd om voor eeuwig een kei een heuvel op te moeten rollen.

2.Tantalus
Ooit gehoord van de Tantaluskwelling? Het draagt niet voor niets die naam, maar Tantalus verdiende het ook. Hij was de zoon van Zeus en Pluto en was heerser over Lydia. Tantalus beging een misdaad die de goden hem niet konden vergeven. Er bestaan verschillende versies van deze misdaad, maar de bekendste gaat over een banket. Tantalus had de Olympische goden uitgenodigd voor zijn banket, maar ontdekte dat hij niet genoeg voedsel had. Nu bestaat er twijfel of hij de goden op de proef wilde stellen of dat hij het deed uit goede wil, maar hij vermoordde in ieder geval zijn eigen zoon Pelops en diende hem op aan de goden. De meeste goden hadden het door. Pelops werd weer nieuw leven ingeblazen en zijn vader werd de Tartarus ingegooid. Hij had de goden beledigd en mocht nu lijden aan voortdurende honger. Als straf werd hij dus tot zijn kin in het water gezet met takken met vruchten boven zijn hoofd, waar hij niet bij kon. Zeus was echter nog steeds kwaad en wierp de weer levende Pelops alsnog van een berg af. Dat laat wel weer zien wat voor een lieverdje Zeus was.

3. Minos
Zoon van Zeus en Europa én de legendarische koning van Kreta. Minos is misschien een meer bekende naam. Het begon allemaal toen Minos' vrouw verliefd raakte op een stier en er uit hun 'relatie' een minotaurus (half-mens, half-stier) ontstond. Minos schaamde zich kapot en liet een labyrint bouwen door Daedalus. Hierin plaatste hij de minotaurus. Om de zoveel tijd werden jonge kinderen losgelaten in het labyrint, als voedsel voor dit monster. Minos heeft ook Scylla, tegen beter weten in, meegeholpen haar vader, de koning van Megara, te vermoorden. Daarna, als straf, heeft Minos haar aan een boot vastgebonden en ermee rondgevaren totdat ze verdronk.

4. Antaeus
Antaeus was een echte rotzak. Hij was een reus van dertig meter lang en doodde iedereen die maar stom genoeg was om een gevecht met hem aan te gaan. Hij was onverslaanbaar wanneer hij met zijn voeten op de grond stond, daar zorgde zijn moeder Gaia, de godin van aarde en natuur, wel voor. Van de schedels die hij aan de gevechten overhield, maakte hij een altaar voor zijn vader Poseidon. Ook ging Antaeus een gevecht met Herakles aan. Na lang vechten viel het kwartje bij Herakles: hij tilde Antaeus op en verpletterde hem daarna.

5. Ixion
Ixion ging de boeken in als de eerste sterveling die een familielid doodde. Hij trouwde met Dia en er werd van hem verwacht dat hij netjes zijn schoonvader, koning Deioneus, een bruidsschat zou geven. Dit deed Ixion niet en als vergoeding besloot Deioneus wat paarden van Ixion te stelen. Het leek Ixion toen een redelijk idee om de koning in een bed vol hete kolen te duwen en hem daarmee te vermoorden. Ixion werd gek en iedereen verstootte hem. Zeus voelde wat medelijden voor hem en nodigde hem uit naar de berg Olympus. Ixion probeerde gelijk seks te krijgen met Zeus' vrouw Hera. Zeus had op slag geen medelijden meer en maakte een wolk die op Hera leek. Ixion deelde het bed met de wolk en van zijn sperma, dat langs de berg naar beneden liep, ontstonden de centauren. Als straf maakte Zeus Ixion onsterfelijk en liet hem in de Tartarus vastbinden aan een vurig rad, dat tot in de eeuwigheid zou ronddraaien.

QUIZ
WELKE ARTHURLEGENDE BEN JIJ?

Door Darinka Thijs

Om deze quiz te doorlopen moet je diep door de misten van Avalon waden. Je kunt namelijk niet simpelweg beslissen welk figuur uit de Arthurlegende je bent. Dit is een kwestie van moreel karakter en doorzettingsvermogen. Elementen van de personages uit de diverse versies van de Arthurlegende zien we nog steeds terug in het heden. Van 'ridderlijke' galantheid en trouw tot wraakzuchtig egoïsme. Waag jij je te onderwerpen aan deze intense gewetensvragen? Accepteer de queeste en beantwoord de eens en eeuwige vraag! De uitslag vind je op bladzijde 30.

1. Het is een mirakel! Je hebt de heilige graal gevonden na een lange en avontuurlijke queeste. De graal heeft miraculeuze krachten die geluk, eeuwige jeugd en oneindigheid aan voedsel kunnen bieden. Wat doe je?
a) Je zorgt eerst ervoor dat de gehele bevolking oneindig voedsel krijgt voordat je überhaupt een zelfzuchtige daad overweegt.
b) Je voelt de enorme krachtige magie aan en overlegt daarom zorgvuldig hoe de graal voor het goede gebruikt kan worden.
c) Je kiest voor het geluk van jou en je ware liefde.
d) Je kiest voor de eeuwige jeugd en houdt de graal bij je om zo verder zijn machten te kunnen misbruiken.
e) Je brengt de graal naar de koning. Je bent ervan overtuigd dat hij de juiste beslissing zal maken over het gebruiken van de krachten van de graal.

2. *The Lady of The Lake* reikt je het zwaard Excalibur aan met de bedoeling dat jij het aan Koning Arthur geeft. Dit zwaard zou jou de soevereiniteit over Groot-Brittannië geven. Wat doe je?
a) Je neemt het zwaard vastberaden aan en zorgt dat het in Arthur's handen blijft.
b) Je neemt het zwaard aan, voelt zijn magische krachten aan en geeft het aan Arthur.
c) Je neemt het zwaard aarzelend aan. Je blijft heel lang twijfelen over welke beslissing je zult maken en geeft het uiteindelijk toch aan Arthur.
d) Je neemt het zwaard snel aan en bemachtigt hiermee de soevereiniteit voor jezelf.
e) Je neemt het zwaard aan en beschermt het met je leven totdat het veilig in Arthur's handen is.

3. Je bent aanwezig bij een vergadering van de ridders van de ronde tafel in Camelot. Koning Arthur legt een plan voor om op queeste te gaan. Hoe gedraag jij je in dit overleg?
a) Je vindt het een uitstekend plan van de koning en geeft je dapper op om mee te gaan.
b) Je denkt diep na over de impact van dit plan en adviseert de koning indien nodig.
c) Je laat je helemaal meeslepen door de preek en meldt je spontaan aan.
d) Je onderbreekt de koning voortdurend en hebt het gehad met zijn heerschappij.
e) Je luistert loyaal naar de koning, meldt je aan en belooft hem te beschermen met jouw leven.

4. Na een intens gevecht sterf je aan ernstige verwondingen in Avalon. Als je een tweede kans kreeg om te leven, wat zou je dan anders doen?
a) Nog meer zorgen voor andere mensen en ze beschermen tegen het kwaad.
b) Nog meer kennis opdoen en de mensen waarvan je houdt beschermen.
c) Nog steeds je hart volgen, maar meer nadenken over de gevolgen van je acties.
d) Deze keer al je dromen realiseren en je vijanden verslaan.
e) Je leven in dienst stellen van het beschermen van mensen en het goede doen.

EEN KOMISCHE VERTELLING

Over goden, het lot en een dichter

Door Afra de Mars en Wouter Raaijmakers

Eris, godin van de misleiding en tweedracht, liep met de twistappel onder haar mantel in de rondte. Zij bewoog zich langs rijen bomen, over een zee van bruingroene bladeren die knisperden onder haar voeten. Ze keek met een venijnige blik naar het bruiloftsfeest van Peleus en Thetis, de toekomstige ouders van Achilles. De zon stond aan de toppen van de ver gelegen heuvels en het feest was al volop in gang gezet. Na de ceremonie zat de stemming er vrijwel direct goed in door verscheidene types waaronder Dionysos, god van de wijn en alcohol. Apollo liet de zon langer schijnen om de dag nog iets te rekken. Ondertussen ontstond er een lichte spanning op de partij, nadat de drie schikgodinnen zich lallend uitlieten over 'hoe Hera haar favoriete stad, het schone Carthago, het onderspit zal delven tegen de nakomelingen van Aeneas'. Hera, aan Zeus' zijde, keek voortdurend misprijzend richting Aphrodite, de moeder van die Trojaanse held.

De twistappel, die nog altijd verscholen lag in de door Eris omgeslagen doeken, zou alleen maar als olie op het vuur dienen, op de toch al gespannen sfeer. Zij, Eris, naderde het feest tot op enkele meters afstand en woog de appel in haar hand. Ze poetste het fruit op tot het glansde in het zonlicht en ze haar grijns weerspiegeld zag in het gouden oppervlak. Haar duim gleed over de sierlijke letters 'voor de mooiste'. Met een krachtige worp belandde het fruitstuk te midden van de menigte en het waren Aphrodite, Hera en Athena die zich aangesproken voelden.

'Dichtertje...'
'Dichtertje!? Hij zal...'
'Mond houden!'
Vertwijfeld keek de jongeman naar de drie haast identieke vrouwen die voor hem in de donkere, Romeinse steeg stonden. Ze blokkeerden de uitgang naar de straat en achter hem rees de muur van een insula omhoog. Hij zat hopeloos in de val. Hoe beter hij keek, hoe minder verschil hij kon zien tussen de drie dames, met hun grijze gewaden en wapperende witte haren. Het was onmogelijk te zeggen hoe oud ze waren, maar in hun ogen zag hij de wijsheid van vele jaren.
'Hoe weet u dat ik dichter ben? En als ik vragen mag, wie bent u in vredesnaam?'
'Vergilius...' zuchtte de ene vrouw.
'Vergilius, de dichter, de...' sprak de tweede vrouw.
'Mond houden', beet de derde haar collega opnieuw toe.
'Dat is mijn naam, maar wie bent u?' herhaalde de jongeman met bevende stem.
'Augustus' dichter...'
'Aeneas' bard...'
'Mond houden', snauwde de derde vrouw opnieuw, voordat het drietal leek te vervagen, tot ze niet meer waren dan een schaduw op de muur.
Vergilius knipperde met zijn ogen en de steeg was verlaten, alsof er nooit iemand was geweest.

De vlammen dansten schaamteloos op de daken van het eens zo prachtige Troje. Een ellendeling in het bijzonder baande zich een weg door de meute die, in alle paniek, kris kras over de straten rende. De halfgod Aeneas trachtte slechts de stad te ontglippen nu het zich rood aftekende tegen het gitzwarte laken der nacht.

Hij zag niet hoe vanuit een deuropening drie vrouwen hem nakeken. Zonder dat iemand hen zou horen, fluisterden zij: 'Vlucht maar, held van Troje…' 'Naar Carthago toe...' 'Mond houden!', siste de derde. Echter, zodra Aeneas voor een laatste keer een blik wierp op wat ooit zijn stad was geweest, waren ze al aan het oog onttrokken door de opwellende rookwolken die door de straten kolkten.

'Carthago! Wat moet hij daar dan wel niet?' beet Hera de brandende stad toe.

'Zijn ware liefde vinden', treiterde Aphrodite met een lachje om haar lippen.

'Ware liefde!' snoof Hera, 'Ware liefde? Vertel dat de geest van zijn vrouw maar!'

Op dit moment stonden Hera en Aphrodite lijnrecht tegenover elkaar, met achter Aphrodite het vlammende Troje, terwijl Hera in gedachte bij haar geliefde Carthago stond.

'Waarom maak jij je zo druk om die stad?' vroeg Aphrodite Hera op een cynische toon.

'Gaan we vitten op mijn stad? Weet je zeker dat je het zo wil spelen? Troje zal de geschiedenis in gaan als een verkoold relikwie uit een vervlogen tijd!'

'Verzoek de schikgodinnen niet, lieve schat.'

'Carthago zal in ieder geval nooit vallen voor zo een stom paard', bitste Hera, die niet gemerkt had dat Athena en Zeus beiden gearriveerd waren.

'Stom paard?' zei Athena luchtig van een afstand.

'Dames, dames, alsjeblieft. Begin niet nu alweer een nieuwe oorlog. Troje staat immers nog in lichterlaaie. Zien jullie dat dan niet?' Hiermee betrad ook Zeus het 'strijdperk'.

'Mond dicht!' snauwden Hera en Aphrodite.

'Kijk, is er tenminste iets op deze aarde waarover die twee het eens kunnen zijn', zei Athena nonchalant.

'Jij ook, betweter', zeiden de twee godinnen verbeten in koor.

'Ik zei het toch...' Na deze woorden verdween Athena in de schaduwen van de nacht. Haar gegrinnik weerklonk in de woestenij die het vuur achter had gelaten.

'Nou, nu zíj weg is…' begon Aphrodite, maar ze werd onderbroken door Hera voor ze daadwerkelijk iets kon zeggen.

'Doe geen moeite, meisje. Troje zal Carthago nooit overtreffen. Ha! Geen enkele stad zal Carthago kunnen overtreffen, dat zeg ik je. Kijk maar naar die prachtige haven, de bloeiende handel - het wordt een wereldstad, dat zweer ik je!'

'Ach 'n wee, Hera toch...'

'Was jij maar evenzo alwetend...'

'Mond houden nu!'

De drie schikgodinnen verschenen in de spiegel en verdreven het spiegelbeeld van Vergilius dat hem tot dan had aangestaard.

'Goede goden! Jullie weer?' kraamde Vergilius uit terwijl hij twee passen achteruit zette.

'Waar is het?'

'Nog niet begonnen!'

'Was hij maar zoals de plichtsgetrouwe Aeneas...'

Vergilius knipperde met zijn ogen, maar de vrouwen verdwenen niet.

'Moet ik daarover schrijven!?' stamelde hij verbijsterd.

De godinnen antwoordden, ditmaal in koor: 'Eindelijk, eindelijk, eindelijk heeft hij het door!'

PLATO, PIRAMIDES EN SPONGEBOB
DE VERZONKEN STAD ATLANTIS

Door Sanne van den Dries

De mythe over de stad Atlantis vindt zijn oorsprong in de werken Timaeus en Critias van de Griekse filosoof Plato (427-347 v.Chr.) . In deze werken laat Plato verschillende personages, waaronder zichzelf, de dialoog met elkaar aangaan. In Timaeus vertelt het personage Critias dat zijn grootvader het verhaal van Atlantis te horen kreeg van Solon, die het op zijn beurt weer hoorde in Egypte. Het zou een enorm eiland zijn geweest voorbij de 'Zuilen van Heracles' (tegenwoordig bekend als de Straat van Gibraltar), zo groot als Afrika en Klein-Azië samen. Er zou door de inwoners van Atlantis een enorme troepenmacht op de been zijn gebracht om delen van het huidige Griekenland te veroveren, maar de stadstaat Athene wist de strijders van Atlantis tegen te houden. Later verzwolg een enorme zondevloed het eiland en ontstond er een berg modder die de toegang tot de zee blokkeerde.

In het werk *Critias* gaat het gelijk genaamde personage verder over Atlantis en haar ontstaansgeschiedenis. De goden verdeelden de wereld door te loten en, zoals het verhaal wil, trok zeegod Poseidon het eiland Atlantis. Hij werd verliefd op een aardse vrouw – Kleito – en kreeg met haar een zoon – Atlas – die hij heerser en koning van Atlantis maakte. Daarna beschrijft Critias het eiland tot in detail nauwkeurig, van het paleis en de tempels, tot de grachten en de verdedigingswerken. De muren van de gebouwen in Atlantis zouden zijn bedekt met orichalcum. Deze mythische stof werd door Plato gezien als het op één na kostbaarste metaal van de wereld. De Atlantiërs leefden eeuwenlang vreedzaam en deugdzaam met elkaar op het eiland, tot ze op een gegeven moment verteerd werden door corruptie en egoïsme. Atlantis verloor haar deugden doordat de bevolking zich mengde met mensen. Oppergod Zeus zag het aan en strafte Atlantis. Meer over deze fabelachtige stad weten we niet, omdat Plato zijn *Critias* nooit voltooid heeft. Het enige wat we weten over het einde van Atlantis komt uit Timaeus: Atlantis werd verzwolgen.

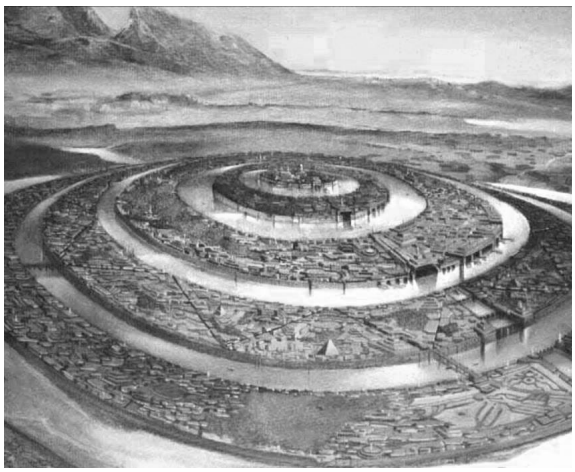

Startschot voor een eeuwigdurende strijd

De bovengenoemde werken werden naar alle waarschijnlijkheid geschreven met de intentie aan te tonen dat Athene de ideale stadstaat was. Tegenover het ideale Athene wordt door Plato Atlantis gesteld, een samenleving waarin hebzucht en egoïsme vanaf de komst van de mens een rol ging spelen. Was het Plato's bedoeling om een moralistische boodschap over te brengen met zijn dialogen? Schreef hij simpelweg een eerste voor ons bekende beschrijving van een distopische staat? Ja, zijn tekst kan zeker op deze manier geïnterpreteerd worden, maar dat is niet de enige mogelijke interpretatie. Dat er genoeg andere meningen over Atlantis zijn, bewijst het feit dat de zoekterm 'Atlantis' ruim 90.500.000 hits op Google oplevert. Opmerkelijk genoeg fungeert de naam 'Atlantis' als inspiratiebron voor een heel scala aan mensen. Restauranthouders, hoteleigenaren en casino-eigenaren die nog een pakkende naam

zochten voor hun etablissement. Plato had natuurlijk nooit kunnen voorzien dat de naam 'Atlantis' zo vaak zou worden gebruikt voor triviale doeleinden. Desalniettemin vormden de teksten van Plato het startschot voor een voortslepende strijd tussen gelovers en niet-gelovers, die allerlei argumenten aandroegen waarom Atlantis wel of niet zou bestaan. Deze strijd heeft tot op de dag van vandaag vele (pseudo)wetenschappers en hobbyisten weten te boeien. Er zijn veel onderzoekers geweest die claimden dat ze Atlantis zouden hebben gevonden, of in ieder geval de overblijfselen van Atlantis. Er zijn tientallen locaties gemarkeerd als de plaats waar Atlantis zou moeten hebben gelegen. Sterker nog, er is haast geen continent dat ongemoeid is gebleven. Een kleine greep uit de verschillende locaties: Thera, omgeving Cyprus, Sicilië, Malta, Marokko, Azoren, Noord-Spanje, Ierse Zee, Ierland, de Noordzee, Denemarken en Antarctica en dit is nog niet eens de helft van het complete lijstje. Het enige wat deze lijst uitwijst is dat niemand een precieze locatie kan aanwijzen en er tot nu toe nog geen hard bewijs is gevonden voor het bestaan van Atlantis. Toch zijn er wel een paar opvallende ontdekkingen gedaan die doen vermoeden dat Atlantis niet per se een mythe hoeft te blijven.

Atlantis gevonden?!

In juni 2016 werd er online een nieuwsbericht geplaatst over een enorme piramide die zich onder water voor de kust van Mexico zou bevinden. Deze piramide was ontdekt door de bestudering van foto's van Google Maps. De omtrek van de piramide zou haast veertien kilometer beslaan. Overigens zijn de ontdekkers van deze piramide enigszins twijfelachtige lieden, aangezien ze ook beweren dat het om een ufo of een alienbasis zou kunnen gaan. Opvallend genoeg werd er drie jaar eerder ook een onderwaterpiramide ontdekt, maar dan in de buurt van de Azoren. De ontdekker, Diocleciano Silva, denkt niet dat het om een natuurlijk fenomeen gaat. De piramide is namelijk ruim zestig meter hoog en georienteerd naar de windrichtingen, net zoals de piramides in Egypte.

Overtuigd? Nee? Ik ook niet, maar een aantal jaar geleden werd er ook in de buurt van Azoren op Google Earth een enorm netwerk van rechte lijnen ontdekt. Deze lijnen zouden geen gebouwen moeten voorstellen, maar de kanalen die Plato ook beschreef in zijn werk Critias. 'Aan de kant van het binnenland werd de vlakte vanuit de gracht doorsneden door rechte kanalen van ongeveer honderd voet breedte, die op een afstand van honderd stadiën van elkaar lagen en zij kwamen weer uit in de gracht aan de kant van de zee.' Is dit dan hard bewijs voor het bestaan van Atlantis? Nee, een woordvoerder van Google gaf kort na de snelle verspreiding van deze verhalen een verklaring: de patronen ontstonden door de boten waarmee het gebied in kaart werd gebracht. Dit klinkt op zich logisch, maar dan zouden deze patronen eigenlijk vaker te zien moeten zijn, toch? Deze verklaring is op zijn minst twijfelachtig te noemen.

Terug naar het Middellands Zeegebied. In 2015 is er bij Sicilië onder water een enorme steen gevonden. Dat is op zich niet zo bijzonder, maar in deze steen zaten drie gaten met ongeveer dezelfde diameter. Onderzoekers van de Universiteit van Tel Aviv zeggen dat dit onmogelijk een natuurlijk fenomeen kan zijn. De steen werd op veertig meter diepte gevonden op een zandplaat genaamd Pantelleria Vecchia en heeft vermoedelijk vroeger dienstgedaan als vuurtoren. Dit gebied werd namelijk 9.500 jaar geleden bewoond, totdat de zee het land opslokte. Klinkt bekend, toch? Ondanks dat dit verhaal overeenkomsten vertoont met het verhaal van Atlantis, wagen de onderzoekers van de Universiteit van Tel Aviv zich niet aan de claim dat ze Atlantis hebben gevonden. Met deze claim zou waarschijnlijk hun wetenschappelijke carrière plots tot stilstand komen. Dat is het gevaar geworden: onderzoek doen naar Atlantis kan prachtige resultaten opleveren, maar weinig mensen zullen je serieus nemen. De overgrote meerderheid van de wetenschappelijk wereld heeft Atlantis afgeschreven als iets wat nooit bestaan heeft, een mythe. Is het een verstandige, weldoordachte keuze van de wetenschappelijke wereld om Atlantisonderzoek niet serieus te nemen, of is het een bekrompen blik die vernieuwende invalshoeken tegenwerkt? Ik laat het aan u, de lezer, om daarover te oordelen.

Bewerkingen van Atlantis

Tot nu toe zijn in dit artikel de teksten van Plato, diens invloed en verschillende opvallende ontdekkingen besproken, maar er zijn eerlijk gezegd nog

tientallen onderdelen van de Atlantismythe niet aan bod gekomen. Eén onderdeel in het bijzonder wil ik hier nog graag presenteren: de verschillende bewerkingen van de Atlantismythe die in de loop der jaren zijn gemaakt. Hierbij wil ik mezelf beperken tot de bewerkingen die via 'het beeld', televisie en film, tot ons zijn gekomen. De eerste film die ik moet noemen is *L'Atlantide*, gebaseerd op het gelijknamige boek van Pierre Benoit. Deze film kwam al uit in 1921 en markeert het begin van een periode waarin Atlantis vaker als onderwerp voor een film zal gaan dienen. Het plot draait om twee Franse officieren die het koninkrijk Atlantis ontdekken en haar koningin in de Sahara. Het verhaal draait om de ontdekking van Atlantis, maar eigenlijk toont het de koloniale aanwezigheid van Frankrijk in Noord-Afrika.

Voor de volgende bewerking maken we een sprong in de tijd en komen we terecht in het jaar 2001, waarin de animatiefilm *Atlantis: The Lost Empire* uitkwam. Waarschijnlijk is de film u beter bekend onder de Nederlandse titel *Atlantis: De Verzonken Stad.* Het is de eerste sciencefiction animatiefilm van Disney. Vroeger, als kind, heb ik ontzettend genoten van deze film. De spanning en mysteries rondom Atlantis vormden een geweldig toneel voor allerlei karakteristieke Disney-figuren. Toen de film uitkwam vielen de opbrengsten tegen en werden een onderwaterattractie in Disneyland en een spin-offserie gecanceld.

Ter afsluiting de meest geweldige bewerking van de Atlantis-mythe: *Atlantis Squarepantis*, de driekwartier durende aflevering van Spongebob Squarepants. Ik ben ervan overtuigd dat het merendeel van u deze aflevering ooit heeft gezien, zo niet… snel kijken! In deze aflevering komen Spongebob en zijn vrienden terecht in het koninkrijk Atlantis. Hier vinden ze schatten die ze zich nooit hadden kunnen voorstellen: gouden munten, hightech apparatuur, kunstwerken en de gevaarlijkste bommen. Patrick en Spongebob laten 'de magische bubbel', die de Atlantiaden eeuwen heeft beschermd, barsten. Iedereen is teleurgesteld dat Atlantis moet worden verlaten, behalve Spongebob, want die keert graag terug naar huis.

Zo zie je maar, de Atlantismythe heeft vele creatieve mensen geïnspireerd, met allerlei bewerkingen als resultaat. Na deze korte uiteenzetting van de verschillende facetten van de Atlantismythe, is het mij, en hopelijk u ook, duidelijk geworden dat het nog steeds een populair onderwerp van onderzoek is. Onderzoek kan op allerlei manieren worden opgevat: wetenschappelijk, pseudowetenschappelijk, filmisch en natuurlijk literair. Hoewel er waarschijnlijk nooit uitsluitsel zal komen over de echtheid van Atlantis, zullen vele mensen hun hart en hoofd blijven verliezen aan de mythe.

UITSPANNING DE WITTE WIEVEN

Recensie

Door Sanne Dijksterhuis

Iedere streek kent zijn eigen lokale mythische figuren. Zo is het vrouwtje van Stavoren bekend in Friesland en is het duo Ellert en Brammert befaamd in Drenthe. Rondom Zwiep zijn de Witte Wieven geroemd (en gevreesd?). Een bezoekje aan hun bos is zeker de moeite waard, misschien kom je de Witte Wieven nog wel tegen…

In Oost-Nederland worden mistbanken Witte Wieven genoemd, maar hier kunnen ook heksen mee worden bedoeld. Het geloof in deze figuren stamt uit de Germaanse tijd, zo zijn er in Germaanse gebieden allerlei varianten op de mythe van de Witte Wieven te vinden.

Zwiep heeft haar eigen variant van dit mythische verhaal. Zo zouden drie Witte Wieven zich verstoppen in de koele kuil in het bos waar ze rondzwerven. Boerendochter Johanna mocht niet trouwen met haar geliefde Albert, haar vader had namelijk een geschiktere man van betere afkomst gevonden. Omdat Johanna hem niet zag zitten, bedacht haar vader een proef om de moed van de huwelijkskandidaten te testen. Beide heren moesten de kuil van de Witte Wieven bezoeken en een spit in de woonkuil werpen. Wie als eerst terug was, als dit überhaupt het geval zou zijn, mocht met Johanna trouwen. Natuurlijk won Albert de proef, hoewel hij op zijn hielen werd achternagezeten door een van de drie Witte Wieven. Het spit dat ze naar Alberts hoofd probeerden te gooien vlak voordat hij de boerderij binnentrad, kun je nog steeds aanschouwen in de deur.

Rond de kuil van de Witte Wieven is een restaurant gevestigd waar ook verschillende activiteiten te doen zijn. Zo is er een molen waar zelf brood wordt gemaakt en is er een activiteitenbos. Daarnaast worden er verschillende huifkar- en kanotochten georganiseerd rondom het thema van de Witte Wieven.

Afgelopen zomer ben ik met goede herinneringen in mijn achterhoofd op een mooie zomerdag nog een keer terug gegaan voor een kopje koffie met een plak echte krentenwegge. Helaas heb ik moeten constateren dat de uitspanning niet meer is wat het geweest was. Er was niet voldoende bediening waardoor we erg lang op onze bestelling hebben moeten wachten en zo te proeven werd de krentenwegge niet meer zelf gebakken. Ook het activiteitenbos liet nogal te wensen over. Inmiddels is de uitspanning gesloten, maar verwachting gaat deze begin 2017 weer open, hopelijk in volle glorie hersteld!

Hoewel het restaurant en het activiteitenbos nu tijdelijk niet te bezoeken zijn, worden er in de buurt nog wel verschillende spooktochten georganiseerd. Daarnaast zijn er in de bossen rondom Zwiep verschillende wandelroutes uitgezet, die nog wel de moeite waard zijn. Zo loop je het risico om tijdens een wandeling of mountainbiketocht de Witte Wieven tegen te komen!

DE WAAGHHAP
zondag t/m vrijdag
GENIET NU OOK VAN
DE WAAGHHAP DELUXE
DE WAAGHHAP
voor- en hoofdgerecht €8,95
DE WAAGHHAP DELUXE
voor-, hoofd-, en nagerecht €11,95
024-3600809
waagh.nijmegen@gmail.com
facebook.com/dewaagh
www.dewaaghnijmegen.nl

MYTHOLOGIE EN HET GEBRUIK VAN FRUIT VOOR EEN VROUWELIJKE STEM?

DE INTERPRETATIE VAN KOMKOMMERS

Door Willem Tielen

Als we het hebben over mythen en sagen, dan denken we snel aan sprookjes, mythologie en soms ook aan sterke verhalen. In dit HInT zullen er diverse artikelen voorbijkomen die recht doen aan deze invulling van mythen en sagen – voor dit artikel ben ik echter iets anders van plan. Graag neem ik jullie mee naar de wereld van de klassieke filologen, om tekstinterpretaties, die haast mythische proporties aannemen, onder de loep te nemen. Het tekstfragment dat ik wil bespreken is van de Griekse dichteres Praxilla van Sicyon (vijfde eeuw v.Chr.). Het weinige dat we van Praxilla hebben, staat vol met verwijzingen naar Griekse mythologie. Van haar oeuvre zijn aan ons slechts vijf fragmenten en vier verwijzingen naar haar werk overgeleverd.

In de huidige wetenschappelijke literatuur bestaan er rondom Praxilla veel controverses. Zo wordt ze door sommigen gezien als een krachtige auteur, die vrolijk en vlot werk schreef waarvan de betekenis meteen duidelijk was. Anderen bestrijden dit idee: zo beweerde de grote negentiende-eeuwse filoloog Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff (1848-1931) dat Praxilla een *hetaere* ('meisje van plezier') was en dat ze beroepszangeres was, musiceerde op feesten en deelnam een poëziewedstrijden. Over het algemeen wordt Praxilla als een ietwat domme dichteres beschreven. Deze reputatie heeft ze te danken aan een bekend fragment uit haar hymne voor Adonis, die wij kennen uit een collectie spreekwoorden die door Zenobius (tweede eeuw n.Chr.) is samengesteld. In het fragment wordt aan de gestorven Adonis de vraag gesteld: 'wat was het mooiste dat je achterliet?' Adonis, in de onderwereld, antwoordt met: 'Het mooiste dat ik achterlaat is het licht van de zon, als tweede de stralende sterren en het gezicht van de maan, en ook rijpe komkommers en appels en peren.' (*PMG* 747, vertaling Iris Denis)

De enige reden waarom Zenobius dit fragment überhaupt aanhaalt, is om de uitdrukking 'dommer dan Praxilla's Adonis' te illustreren. Deze domme Adonis, en daarmee Praxilla, dankt volgens Zenobius zijn reputatie 'aan de gelijkstelling van hemellichamen met fruit'. Immers, wie appels met de pracht van de zon vergeleek, moest wel niet zo snugger zijn – zeker wanneer dit ook nog door een vrouw geschreven werd! De moderne wetenschap ziet echter geen heil in deze veroordeling van Praxilla: het fragment is buiten de oorspronkelijke context gewoonweg onbegrijpelijk geworden.

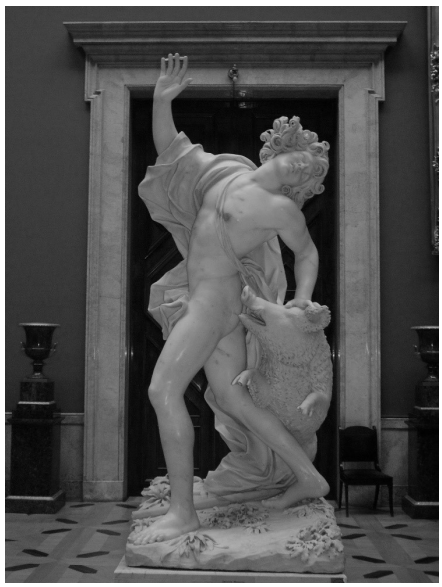

De afgelopen jaren zijn er legio verklaringen voor de rijpe komkommers van Adonis gegeven. Deze zouden een komische verwijzing vormen naar Sicyon, Praxilla's thuisstad. Sicyon betekent in het Grieks immers 'komkommerbed'. Ook zou het een verwijzing kunnen zijn naar het festival van Adonis, dat door Griekse vrouwen aan het eind van de maand juli werd gevierd. Hierbij lieten vrouwen planten in potten ontkiemen, waarvan het groen werd weggegooid. Het weggooien van de plant, voordat die volwassenheid bereikt heeft, symboliseert de dood van Adonis. Sterker nog, het verwelkte groen zou ook

kunnen staan voor de (kortstondige) inspanning van mannen bij het ploegen en zaaien op het veld, of zelfs voor de vluchtige inspanning van mannen bij de menselijke voortplanting! In deze lezing van het fragment staat Adonis voor een komisch figuur: hiermee zou het fragment goed passen in een gedicht dat – geschreven door vrouwen – gezongen zou worden bij een Adonisfeest. De rijpe komkommers, die Adonis heeft achtergelaten bij zijn dood, kunnen dan verklaard worden als vrouwenhumor over zijn heengegane seksuele vermogens, waarbij de appels en peren zelfs gezien kunnen worden als verwijzingen naar het vrouwelijk lichaam. Kortom, het gedicht zou wellicht in de context van een vruchtbaarheidsfeest kunnen vallen waarin mannen bespot werden.

De mythevorming rondom de persoon Praxilla is zeer uitgebreid. Er werd in het begin van de twintigste eeuw aangenomen dat Praxilla zelf optrad bij drinkgelagen en – zoals al aangehaald – dat ze daarom een *hetaere* zou zijn geweest. Er is echter geen enkele tekst bekend uit de Oudheid waaruit blijkt dat Praxilla een dergelijk arbeidsverleden had. Ironisch genoeg lijkt men door de tijd heen vergeten te zijn dat bepaalde fragmentjes in de spreekwoordenboeken waarschijnlijk door Praxilla geschreven waren: men nam aan dat het slechts oude wijsheden waren. Op het moment dat Zenobius zijn spreekwoordenboek samenstelde, waren de woorden van Praxilla's Adonis al zeer lange tijd uit de originele context gehaald. Zijn lezing van het fragment als 'absurdistisch' is lang blijven hangen. De ironie zit hem in het feit dat Praxilla's woorden, in de mond van Adonis gelegd, vervolgens tot gezegde werden verheven, terwijl de goede naam van Praxilla als spreekwoordenschrijfster gedeeltelijk verloren ging door de interpretatie van Zenobius.

In het fragment dat ik hier heb besproken lijkt Praxilla een vrouwelijke 'stem' te laten horen, waarbij ze wordt gepresenteerd als iemand die zelf (al dan niet) in een drinkgelag eigen werk reciteerde, of wier gedichten in een vruchtbaarheidscultus voorgedragen werden aan de deelnemers. Deze vaststelling kan echter niet doorgetrokken worden als er naar haar andere fragmentjes gekeken wordt: hierin komt een Praxilla naar voren die neutraal van toon is en zelfs overwegend moralistisch is. Haar ongelukkige overlevering laat in ieder geval zien hoe verschillende snippers uit het verleden gebruikt worden om nieuwe verhalen te construeren. Dit maakt haar erfenis, waarover door gebrek aan informatie haast niets te zeggen valt, een bron van én voor creatieve invulling door de eeuwen heen.

Adonis: de mythologie

Adonis was de zoon van Cinyras en diens dochter, prinses Myrrha. Op het moment dat Cinyras ontdekte dat hij met zijn eigen dochter had geslapen, wilde hij haar om het leven brengen, maar de goden veranderde Myrrha in een mirreboom. De boom baarde een beeldschone jongen, Adonis. Deze jongeman werd opgevoed door Persephone en Aphrodite. Hij werd bekend als een onverschrokken en roekeloze jager, wat veel onrust veroorzaakte bij zijn minnares Aphrodite. Zij smeekte hem bij haar te blijven en te stoppen met jagen, maar Adonis lachte de zorgen van Aphrodite weg en zocht het gezelschap van andere mannen op om meer te jagen. Op een dag achtervolgde Adonis een wild zwijn, maar op het moment dat Adonis aanviel, draaide het zwijn zich razend om en doorboorde hij de dij van Adonis met zijn slagtand. Adonis probeerde nog weg te komen, maar zijn been weigerde mee te werken en het zwijn trapte hem dood. Direct na dit voorval kwam Aphrodite naar de plaats waar haar lieve Adonis was omgekomen; ze was intens verdrietig. Zodra haar tranen de grond raakten, veranderden ze in anemonen en de bloeddruppels die uit de dij van Adonis waren gevloeid, groeiden uit tot prachtige rode rozen. Uiteindelijk, na een lange discussie tussen Zeus en Hades, mocht Aphrodite haar minnaar de ene helft van het jaar bij haar hebben: in het begin van de lente verliet Adonis de onderwereld om bij Aphrodite te zijn. Alles was vrolijk en in bloei, maar als de herfst kwam, keerde hij terug naar de onderwereld om Persephone gezelschap te houden – hierdoor verdorde de natuur.

Meer weten:

- Mieke de Vos, *Nothing but love. Gender and canonization of women poets in ancient Greece* (2012), hoofdstuk 5.
- 'Adonis in de mythologie', *Kunst en cultuur infonu* < http://kunst-en-cultuur.infonu.nl/mythologie/82597-adonis-in-de-mythologie.html> [geraadpleegd 15-11-2016].
- Jeffrey Henderson (red.), *Greek lyric IV – Loeb Classical Library 46*1 (Cambridge MA, Londen, 1992), 370-381.

UITSLAG QUIZ
WELKE ARTHURLEGENDE BEN JIJ?

Door Darinka Thijs

Meeste A: Koning Arthur Pendragon
Je bent Koning Arthur Pendragon. Je bent van nature dapper en vastberaden. Andere mensen plaats je altijd vóór je eigen belangen en je neemt je leiderschap en verantwoordelijkheden heel serieus. Je gelooft in het goede doen, maar bent er ook niet vies van om hiervoor te vechten, zowel fysiek als mentaal. Je bent de *once and future king* en daar gedraag je je (meestal) ook naar.

Meeste B: Merlijn
Je bent Merlijn, een krachtige tovenaar. Je bent een wijs figuur en van nature beschermend ingesteld. Je probeert anderen, vooral naasten, altijd te helpen door ze te adviseren of ze te beschermen met je magische krachten. Je gaat inmiddels al wat jaartjes mee en denkt dus eerst goed over dingen na voordat je actie onderneemt.

Meeste C: Guinevere/Lancelot
Je bent Guinevere (vrouw van Arthur, later minnares van Lancelot) of Lancelot (ridder van de ronde tafel). Dit zijn beiden figuren die hun hart volgen. Ze proberen het goede te doen, maar kunnen wel eens impulsief handelen. Geluk is van groot belang voor jou.

Meeste D: Morgana/Mordred
Je bent Morgana of Mordred. Deze figuren bezitten beide magie en hebben Arthur als vijand. Ze willen zijn macht stelen en handelen dus ook steeds met dit doel voor ogen. Ze willen de wereld naar hun hand zetten. Hierdoor handel je vrij wraakzuchtig en verbitterd.

Meeste E: Gawain/Percival
Je bent Gawain of Percival. Dit zijn allebei ridders van de ronde tafel. Beide zijn loyaal en betrouwbaar. Ze schrikken niet zo snel voor iets terug en zijn echte doorzetters. Ze geloven in het goede doen en zijn bereid hun leven hier voor te geven.

Quiz gemist? Deze vind je op bladzijde 20!

AANKONDIGING: SGN-DAG

17 februari 2017

Door Audrey Noteboren

Wat is de overeenkomst tussen je billen en de woestijn? Antwoord: kaktussen! :D :D :D

Het is groen en valt van de bergen? Een slawine! :D :D :D

Iedereen heeft het wel; sommigen wat meer dan anderen: humor! En laat humor nou toevallig het thema van de SGN-dag van dit jaar zijn.

Dit studiejaar zal de SGN-dag plaatsvinden op 17 februari en deze dag zal ons naar het prachtige Groningen voeren. Onze zustervereniging GHD Ubbo Emmius neemt dit jaar namelijk de organisatie van de SGN-dag op zich. Zij hebben hun best gedaan om weer een interessante SGN-dag voor jullie te verzorgen. Er zullen twee lezingen zijn omtrent het thema humor. Verder wordt er een stadswandeling georganiseerd en zal er na het avondeten een groot feest zijn. Tijdens de stadswandeling zullen alle hoogtepunten van Groningen getoond worden en zal je alle ins en outs van de Groningse geschiedenis horen. Omdat Groningen natuurlijk niet om de hoek ligt, zullen er ook slaapplaatsen geregeld worden door de Groningse geschiedenisstudenten, en ik heb me laten vertellen dat deze studenten er best wel mogen zijn. Zo kan iedereen ook nog genieten van het nachtleven van deze prachtige stad. Misschien is er tussendoor zelfs nog een momentje vrij om de ramptoerist uit te hangen en op de foto te gaan met het verenigingsgebouw van Vindicat.

De SGN-dag biedt de perfecte kans om geschiedenisstudenten uit heel Nederland te leren kennen! Je brengt de hele dag door met studenten van de zeven geschiedenis studieverenigingen van Nederland. Voor de prijs hoef je in ieder geval niet thuis te blijven, want de hele dag (inclusief lunch en avondeten) kost slechts €15,- per persoon. De inschrijvingen zullen in januari opengaan, maar wees er snel bij want er zijn maar een aantal plaatsen beschikbaar per vereniging!

Ik ben er dit jaar zeker weer bij en ik hoop een flinke groep GSV'ers mee te kunnen nemen om er een prachtige dag van te maken en de GSV op een waardige manier te kunnen representeren!

IN HET HOL VAN... TIES VAN DER STAPPEN

Ties woont antikraak, in een groot losstaand huis. Het huis behoort tot de Parochie Heilige Drie-eenheid, maar wordt nu bewoond door vier leuke studenten. De traditioneel (lees: ouderwets) ingerichte huiskamer wordt vaak gebruikt voor etentjes, feestjes en spelletjesavonden. ‘Ik vind het leuk om mensen te ontvangen. Iedereen mag komen!’ Menig studentenkamer is te klein voor een avondje Just Dance gezien het risico van rondvliegende Wii controllers, maar bij Ties kan alles. Na een lange dag op de uni trekt hij zijn comfortabele outfit aan en drinkt hij ontspannen een biertje in zijn fauteuil, of speelt hij een deuntje op de gitaar of op de piano.

Door Sanne Dijksterhuis en Emma Hooghwinkel